

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

รายวิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม

Development of Active Learning Activities Using Cooperative Learning, STAD Technique in the Citizenship Duty Subject for Grade 10 Students at That Phanom School, Nakhon Phanom Province

พระลักกี้ วรปัญญา¹, พระศุภโชค สุนทรธมโม (ล้านแสน)²,

พระนันธวุฒิ สุขยวุฒิกโก (โคตะบิน)³, ประยูร แสงใส⁴, ปาณจิตร สุขุมาลัย⁵

^{1,2,3,4,5}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, ขอนแก่น, ประเทศไทย

Phra Lucky Vorapanya¹, Phra Suphachok Sundaradhammo (Lansaen)²,

Phra Nanthawut Sujayvuddhiko (Khotabin)³, Prayoon Saengsai⁴, Panjitr Sukumalai⁵

^{1,2,3,4,5}Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Khon Kaen, Thailand

✉: luckyvorapanya14@gmail.com
(Corresponding Email)

Received: 16 May 2025; Revised: 08 June 2025; Accepted: 16 June 2025

© The Author(s) 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรม 2) พัฒนากิจกรรม 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ และ 4) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม เป็นการวิจัยเชิงทดลอง สุ่มอย่างง่ายโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการจัดกิจกรรม แบบสอบถามความพึงพอใจ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.90 และ 0.88 ตามลำดับ และกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมืองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา เปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบค่าทีกรณีกกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มเป็นอิสระต่อกัน (independent sample t-test) ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการจัดกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.94) 2) ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ $E_1/E_2 = 80.22/83.33$ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดี 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้เทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลการประเมินความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.71) แสดงให้เห็นว่าแนวทางการสอนนี้ช่วยพัฒนาความเข้าใจและการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การพัฒนากิจกรรม, การเรียนรู้เชิงรุก, การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD, รายวิชา
หน้าที่พลเมือง

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the current situation of activity implementation, (2) to develop activities, (3) to compare academic achievement, and (4) to assess the level of satisfaction with the active learning activities using cooperative learning, STAD technique in the Citizenship Duty subject for Grade 10 students at That Phanom School, Nakhon Phanom Province. This experimental research used simple random sampling with classrooms as the sampling units, dividing into experimental and control groups of 30 students each. The research instruments included a questionnaire on the current situation of activity implementation and a questionnaire on satisfaction, with reliability values of 0.90 and 0.88, respectively. The active learning activities using the cooperative learning, STAD technique, in the Citizenship Duty subject were developed by the researcher. Data were analyzed using descriptive statistics, and the differences between the experimental and control groups were compared using an independent sample t-test. The findings were as follows: 1. The overall situation of activity implementation for Grade 10 students at That Phanom School was at a high level ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.94). 2. The efficiency of the learning activities met the specified criteria, with $E1/E2 = 80.22/83.33$, showing that the activities effectively promoted student learning. 3. The academic achievement of the students showed that those who participated in the active learning activities using the STAD technique achieved significantly higher academic results compared to the control group at the 0.05 level. 4. The overall satisfaction evaluation was at a high level ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.71), indicating that this teaching approach effectively enhanced students' understanding and learning.

Keywords: Development of Activities, Active Learning, Cooperative Learning STAD Technique, Citizenship Duty Subject

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 4 เพิ่มเติมด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ปรับปรุงฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดหลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาไว้ โดยมุ่งเน้นให้การศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพัฒนาผู้เรียนทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพรวมทั้งมีความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อตามความถนัด และความสามารถของแต่ละบุคคล โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยม และสาระการเรียนรู้เป็นการกำหนดองค์ความรู้ที่เป็นเนื้อหาสาระครอบคลุมการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 12 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 10) ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ คำนึงถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นสำคัญ และเพื่อให้การจัดการเรียนการสอน และการวัด และประเมินผลของครูเกิดความยืดหยุ่น คล่องตัว และผู้เรียนได้เข้าถึงองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาตนเองที่ตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงของในปัจจุบัน (สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา, ออนไลน์)

สังคมโลกในปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความรู้ วิทยาการ และเทคโนโลยีใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา ทำให้เนื้อหาวิชามีมากเกินกว่าที่จะเรียนรู้จากในห้องเรียนได้หมด ซึ่งการสอนแบบเดิมด้วยการพูด บอก เล่า ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาผู้เรียนอีกต่อไป จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองความเปลี่ยนแปลงของสังคม และความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนควรเป็นผู้กำหนดความรู้ และประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง เลือกแหล่งเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง เช่นการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นแบบการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ที่เน้นให้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติมากกว่าการฟังผู้สอนเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ปฏิบัติ และมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และไม่มีที่สิ้นสุด สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนในชั้นเรียนไปปฏิบัติได้จริง จึงจะทำให้ผู้เรียนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม และมีความสุขทั้งในปัจจุบัน และสามารถเผชิญความท้าทายในอนาคต (กฤษพร อยู่สวัสดิ์, ออนไลน์) Active Learning คือ กระบวนการเรียนการสอนซึ่งเน้นไปที่การลงมือปฏิบัติ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และเน้นไปที่การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยมีที่มาจากทฤษฎี Constructivism ที่เชื่อว่าการเรียนรู้ที่ดีที่สุดนั้นเกิดจากการสร้างความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง (Construct) โดยการอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิดที่มีอยู่เดิม รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน สรุปคือการให้ผู้เรียนมีบทบาทหลักในการเรียนรู้ของตัวเองแบบ “active” นั้นเอง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้ Active Learning (แอกทีฟเลิร์นนิง) มีคำแปลเป็นภาษาไทยว่า “การจัดการเรียนรู้เชิงรุก” โดยอาจรู้จักกันในชื่อการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (student-centered หรือ child-centered), การเรียนรู้แบบคิดวิเคราะห์ (critical thinking), การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้หรือการเรียนรู้แบบค้นพบ (inquiry or discovery-based) (Active Learning คืออะไร?, ออนไลน์) Active Learning ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาปรับปรุงผลงานของตนเอง ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาตนเองของนักเรียน เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดจากแนวคิดนี้มีอยู่หลายรูปแบบ เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) การเรียนรู้แบบช่วยเหลือกัน (Collaborative learning) การเรียนรู้โดยการค้นคว้าอย่างอิสระ (Independent investigation method) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) เป็นต้น สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ ทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการคิด วิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดอย่างสร้างสรรค์ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน และได้ลงมือปฏิบัติมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีโอกาสออกไปแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งทรัพยากรเรียนรู้ ทั้งภายใน และภายนอก สถานศึกษา ในส่วนของครูก็จะลดบทบาทของการเป็นผู้ควบคุมในชั้นเรียนลง แต่นักเรียนจะมีอำนาจในการจัดการควบคุมตนเองมากขึ้น (ภัทรารัตน์ มากมี, 2554)

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Co-operative Learning) คือการจัดการเรียนรู้โดยจัดผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ที่มีความสามารถแตกต่างกัน และใช้กระบวนการทำงานเป็นทีมเพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากความรู้ที่ได้รับมอบหมายตามหัวข้อที่กำหนดให้ พร้อมนำความรู้มาสรุปสาระการเรียนรู้ และนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือจัดหา และชี้แนะแหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบให้ผู้สอนเลือกใช้ตามความเหมาะสมของ

เนื้อหา การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางส่งเสริมผู้เรียนเกิดทักษะด้านการคิด (Thinking Skills) การสืบเสาะค้นหา (Enquirers) การคิดแก้ปัญหา (Problem Solvers) รวมทั้งการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Collaborators) ภายใต้การทำงานเป็นทีมจากการลงมือปฏิบัติ และนำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์แก้ปัญหา โดยมีผู้สอนเป็นโค้ช หรือที่ปรึกษาในการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ที่ได้นี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดการจดจำ และสามารถไปประยุกต์ใช้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตเทคนิค STAD (Student Teams – Achievement Division) เป็นการเรียนแบบร่วมมือ ที่ใช้ร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบอื่นๆ หรือหลังจากที่ผู้สอนได้สอนผู้เรียนทั้งชั้นไปแล้ว และต้องการให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าร่วมกันภายในกลุ่มสืบเนื่องจากสิ่งที่ผู้สอนได้สอนไป ซึ่งใช้ได้กับทุกวิชาที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนข้อเท็จจริง เกิดความคิดรวบยอด ค้นหาสิ่งที่มีคำตอบชัดเจน แน่นนอน (เรวดี ศรีสุข, 2561) ซึ่งสลาวิน (Slavin) ได้เสนอรูปแบบการเรียนแบบเป็นทีม (Student Teams Learning Method) ไว้ 4 รูปแบบ คือ 1) student Teams – Achievement Divisions (STAD) 2) Teams – Games – Tournaments (TGT) ซึ่งเป็นรูปแบบที่สามารถปรับใช้กับทุกวิชาและระดับชั้น 3) Team Assisted Individualization (TAI) เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการสอนวิชาคณิตศาสตร์ และ 4) Cooperative Integrated Reading and Composition (CIRC) เป็นรูปแบบในการสอนอ่านและการเขียน (Slavin, 1995)

กลุ่มวิชาสังคมศึกษา เป็นวิชาที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์โดยตรง ทั้งมนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ในเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ และสังคม วัฒนธรรม มีทักษะกระบวนการต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ประกอบตัดสินใจอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต และการมีส่วนร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ในฐานะพลเมืองดี แล้วยังช่วยให้นำความรู้ทางจริยธรรม หลักธรรมทางศาสนา มาพัฒนาตนเอง และสังคมได้ จึงจะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มรายวิชาสังคมศึกษา มีเนื้อหาที่กว้างครอบคลุมการดำเนินชีวิต และมีความสำคัญในฐานะที่ช่วยให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแปรตามเนื้อหาสาระวิชาดังนี้ 1) สังคมมนุษย์ 2) วัฒนธรรมไทย 3) พลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมมนุษย์ 4) สิทธิมนุษยชน 5) ระเบียบการเมืองการปกครอง 6) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 7) กฎหมายในชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ความหมาย และขอบเขตรายวิชาสังคมศึกษา, ออนไลน์) จากการศึกษาของ ชนาธิป ลอยคลั่ง พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ชนาธิป ลอยคลั่ง, 2567) และ แศรียา แสงใส พบว่า จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (แศรียา แสงใส, 2567)

โรงเรียนธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียนมีความสนใจความสามารถที่หลากหลาย ประสบปัญหานักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในรายวิชาหน้าที่พลเมือง การสอนสังคมศึกษาตามรูปแบบตำรา และรูปแบบการเรียนรู้เดิมจึงไม่เพียงพออีกต่อไป และไม่สามารถตอบสนอง

ต่อความความต้องการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ครูผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ต่อยอด Active Learning ได้ โดยเน้นกระบวนการของกลุ่มร่วมมือ การคิดวิเคราะห์ การระดมสมอง แล้วนำความรู้ที่ได้มาสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ จนเกิดเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่คาดหวัง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้ รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม
2. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม
4. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยเป็นแบบเชิงทดลอง จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม วัดผลก่อน และหลังการทดลอง เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ทำการศึกษาวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 192 คน 6 ห้องเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน จำแนกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม คัดเลือกโดยวิธีสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 4 ชนิด ประกอบด้วย

1) แบบสอบถามสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาหน้าที่พลเมือง ส่วนที่ 1. สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ระดับคะแนน 5 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับคะแนน 4 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ระดับคะแนน 3 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ระดับคะแนน 2 หมายถึง ความ

คิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ระดับคะแนน 1 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด หากคุณภาพโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่าตั้งแต่ 0.80 - 1.00 นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ $\alpha = 0.70$ จึงนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อไป

2) กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง จำนวน 7 กิจกรรม รวมระยะเวลา 10 ชั่วโมง ได้แก่ กิจกรรมที่ 1) สังคมมนุษย์ 2 ชั่วโมง 2) วัฒนธรรมไทย 1 ชั่วโมง 3) พลเมืองดีของประเทศไทยและสังคมมนุษย์ 1 ชั่วโมง 4) สิทธิมนุษยชน 1 ชั่วโมง 5) ระบอบการเมืองการปกครอง 1 ชั่วโมง 6) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2 ชั่วโมง และ 7) กฎหมายในชีวิตประจำวัน 2 ชั่วโมง ในแต่ละกิจกรรมได้ออกแบบใบงานเพื่อวัดประสิทธิภาพ คะแนนเต็ม 30 คะแนน มีการหาคุณภาพโดยการทดลองใช้ (Try Out) เลือกแบบเจาะจงนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2567 จำนวน 30 คน 1 ห้องเรียน หลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง ได้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ แล้วทำการวิเคราะห์คะแนนพบว่าแบบทดสอบมีค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับ 0.7 จำแนกดี จากนั้นนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3) แบบทดสอบก่อน และหลังทำกิจกรรม (pretest-posttest) เป็นข้อสอบปรนัย จำนวน 30 ข้อ ชนิด 4 ตัวเลือก หากคุณภาพโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของแต่ละข้อคำถาม ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.80-1.00 ใช้ได้ และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ได้ค่าอำนาจจำแนก 0.7

4) แบบสอบถามความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามแสดงความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ใน 7 เรื่อง จำนวน 11 ข้อซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ ระดับคะแนน 5 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับคะแนน 4 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ระดับคะแนน 3 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ระดับคะแนน 2 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ระดับคะแนน 1 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด หากคุณภาพโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของแต่ละข้อคำถาม ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 - 1.0 ใช้ได้ นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (สมบัติ ท้ายเรือคำ.2555 : 98) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.88 จากนั้นนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอน เมื่อได้รับการอนุมัติแล้วผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม สภาพการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม กับกลุ่มประชากร จำนวน 192 คน ก่อนการทดลองได้นำแบบประเมินก่อนเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดสอบก่อนการทำกิจกรรม (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม หลังเสร็จสิ้นแต่ละกิจกรรม ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มทดลองทำแบบทดสอบใบงานหลังกิจกรรม หลังจากดำเนินการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบ (post-test) กับกลุ่มทดลองซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดิมที่ใช้ทดสอบก่อนกิจกรรม และแจกแบบสอบถามความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากผู้วิจัยเก็บข้อมูลแล้ว จึงได้นำผลการวิจัยมาวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาโดยใช้ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม เปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบค่าทีกรณีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มเป็นอิสระต่อกัน (independent sample t-test)

4. ผลการวิจัย

เมื่อทำการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนมสิ้นสุดลงแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD โดยภาพรวม N = 192

กิจกรรมที่		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	สังคมมนุษย์	3.64	0.82	มาก
2	วัฒนธรรมไทย	4.20	0.81	มาก
3	พลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมมนุษย์	3.55	1.14	มาก
4	สิทธิมนุษยชน	3.59	1.00	มาก
5	ระบอบการเมืองการปกครอง	4.20	0.65	มาก
6	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	3.78	0.86	มาก
7	กฎหมายในชีวิตประจำวัน	3.61	1.30	มาก

รวม	3.80	0.94	มาก
-----	------	------	-----

จากตารางที่ 4.1 พบว่า สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง รวมทุกกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า ทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ วัฒนธรรมไทย , ระบอบการเมืองการปกครอง, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, สังคมมนุษย์, กฎหมายในชีวิตประจำวัน, สิทธิมนุษยชน, และพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมมนุษย์ ตามลำดับ

4.2 ประสิทธิภาพการใช้กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพการใช้กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม n =30

คะแนน	ก่อนเรียน (30)	ใบบาน (30)	หลังเรียน (30)
รวม	408	722	741
$\bar{X}$	14	24	25
S.D.	1.84	2.00	1.80
ร้อยละ	46.66	80.22	83.33

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพการใช้กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นซึ่งได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำใบบานระหว่างเรียนเท่ากับ 24 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.22 แสดงว่า $E_1 = 80.22$ และค่าประสิทธิภาพหลังการจัดกิจกรรมเฉลี่ยเท่ากับ 25 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.33 แสดงว่า $E_2 = 83.33$ สรุปได้ว่า $E_1/E_2 = 80.22/83.33$ เป็นไปตามเกณฑ์ตั้งไว้ว่า $E_1/E_2 = 80/80$

4.3 ผลสัมฤทธิ์กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม หลังการจัดกิจกรรมระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลสัมฤทธิ์กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม หลังการจัดกิจกรรมระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	df	Sig 1 tailed
กลุ่มทดลอง	30	25.00	1.80	7.205*	58	0.000
กลุ่มควบคุม	30	17.00	3.57			

*ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทั้งสองกลุ่มของผู้เรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 25.00 คะแนน กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 17.00 คะแนน ดังนั้นจากการทดสอบสถิติ t พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุมสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.4 ระดับความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงระดับความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม n = 30

ข้อ	รายการที่ประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมทั้งเวลาสถานที่	4.35	0.50	มาก
2	เนื้อหากิจกรรมมีความเหมาะสมเป็นประโยชน์	4.20	0.87	มาก
3	ครูอธิบายวิธีการจัดการเรียนรู้ชัดเจนตรงประเด็น	4.32	0.77	มาก
4	ครูมีการแบ่งกลุ่มให้เรียนรู้ที่เหมาะสม	4.02	0.68	มาก
5	ครูทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำที่ดี	4.12	0.66	มาก
6	ครูทำหน้าที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์	4.10	0.50	มาก
7	มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	4.30	0.50	มาก
8	นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่	4.14	0.91	มาก
9	นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.33	0.80	มาก
10	นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้	4.40	0.78	มาก
11	สามารถนำความรู้ทักษะที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้	4.41	0.90	มาก
รวม		4.25	0.71	มาก

ตารางที่ 4 จากผลการสอบถามระดับความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม มีผลการประเมินความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สามารถนำความรู้ทักษะที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้, นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้, การจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมทั้งเวลาสถานที่, นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง, ครูอธิบายวิธีการจัดการเรียนรู้ชัดเจนตรงประเด็น, มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้, เนื้อหากิจกรรมมีความเหมาะสมเป็นประโยชน์, นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่, ครูทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำที่ดี, อยู่ในระดับมาก, ครูทำหน้าที่

กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์, และ ครูมีการแบ่งกลุ่มให้เรียนรู้ที่เหมาะสม ตามลำดับ

5. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD รายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม” ได้ดำเนินการศึกษาโดยมุ่งเน้นการเปรียบเทียบผลลัพธ์ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ซึ่งผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

5.1 สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD จากผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบขึ้นมีความเหมาะสม และสามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียนในระดับสูงโดยเฉพาะในหัวข้อวัฒนธรรมไทย และระบอบการเมืองการปกครองที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเมื่อเทียบกับหัวข้ออื่น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนมีความสนใจ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อการเรียนรู้ในหัวข้อดังกล่าว อย่างไรก็ตามในบางหัวข้อ เช่นสิทธิมนุษยชนมีบางตัวชี้วัดที่ได้ค่าระดับปานกลาง ซึ่งอาจต้องพิจารณาปรับปรุงวิธีการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

5.2 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนา ผลการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของกิจกรรม (E_1/E_2) พบว่า การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ $E_1/E_2 = 80.22/83.33$ โดยค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) อยู่ในระดับที่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD สามารถช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น และมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Slavin (1995) ที่ระบุว่ากระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะทางวิชาการและทักษะทางสังคมไปพร้อมกัน สอดคล้องกับ อภินันท์ ศรีสุภาพ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเปลือยหนองตูป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวนนักเรียน 20 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จาก แบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 นักเรียน 20 คน มีผลคะแนนผ่าน เกณฑ์ 16 คน นักเรียนที่มีคะแนนผ่าน เกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 80 ซึ่งผลคะแนนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ นักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75

5.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม พบว่า กลุ่มทดลองที่เรียนรู้ผ่านกิจกรรมเชิงรุกโดยใช้เทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเทคนิค STAD มีผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Johnson & Johnson (1999) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหา และกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับ วีรวิชัย บุญส่ง (2566) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนเรื่องสังคมไทย ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD สำหรับ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอินทร์บุรี การจัดการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ STAD (Student Teams Achievement Divisions) เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบทีมร่วมมือเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม โดยแบ่งผู้เรียนที่มี ความสามารถต่างกันทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน ร่วมกันระดมความคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน และกันในการเรียนรู้ สมาชิกทุกคนมีบทบาทหน้าที่เพื่อช่วยกันเรียนรู้ตามภารกิจของงาน ส่งผลให้นักเรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้เรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกัน และกันเสริมกำลังใจที่ดีต่อกัน และสามารถพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 13 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 30 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.4 ระดับความพึงพอใจของนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ในระดับสูง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม และสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นมิตร การที่นักเรียนแสดงความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่จัดขึ้น ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1978) ที่เน้นว่าการเรียนรู้ในบริบททางสังคมสามารถส่งเสริมพัฒนาการทางปัญญาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ แคทรียา แสงใส (2567) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD อยู่ในระดับมาก

6. องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ในรายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุพนม จังหวัดนครพนม สามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ที่ได้ดังนี้

6.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้เทคนิค STAD สามารถส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้อย่างมีนัยสำคัญ พบว่า การเรียนรู้เชิงรุกที่ผสมผสานกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) โดยเฉพาะเทคนิค STAD (Student Teams Achievement Divisions) ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างมากขึ้น และสามารถพัฒนาทักษะทางปัญญาในด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประยุกต์ใช้ความรู้ด้านหน้าที่พลเมืองได้ดียิ่งขึ้น

6.2 การเรียนรู้แบบร่วมมือมีส่วนในการพัฒนาทักษะทางสังคมของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานกลุ่มตามหลัก STAD ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ฝึกการฟัง การยอมรับความแตกต่าง และการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตย

6.3 การใช้เทคนิค STAD มีผลต่อการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาหน้าที่พลเมือง ผลการประเมินแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกแบบ STAD มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งบ่งชี้ว่าแนวทางดังกล่าวสามารถส่งเสริมความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ และสิทธิของตนในฐานะพลเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกช่วยส่งเสริมเจตคติ และความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ นักเรียนแสดงออกถึงความพึงพอใจในกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบต่อกลุ่ม ส่งผลให้เกิดทัศนคติเชิงบวกต่อรายวิชา เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ และลดความรู้สึกเบื่อหน่ายต่อเนื้อหาวิชาที่มักถูกมองว่าเป็นนามธรรม

6.5 บทบาทของครูเปลี่ยนจากผู้ถ่ายทอดความรู้สู่ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ การดำเนินการเรียนการสอนในรูปแบบนี้ช่วยให้ครูปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้จัดการกระบวนการเรียนรู้ มีหน้าที่ในการวางแผน ออกแบบกิจกรรม และสนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและจากเพื่อนร่วมกลุ่ม อันเป็นการส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียนอย่างรอบด้าน ดังแผนภาพที่ 1 ที่นำเสนอต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรส่งเสริมเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ (STAD) มีการบูรณาการผ่านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในการสอนรายวิชาอื่นๆ
2. ควรจัดอบรมครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการใช้เทคนิค STAD
3. ควรมีการจัดงบประมาณ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่สนับสนุนการใช้เทคนิค STAD เช่น สื่อดิจิทัล คู่มือสำหรับครู และสื่อการสอนแบบอินเทอร์แอคทีฟ เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

7.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ควรปรับปรุงและออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน
2. ควรจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างครูที่ใช้เทคนิค STAD และนักเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน
3. ควรมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบ STAD อย่างสม่ำเสมอ และนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงกระบวนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการนำเทคนิค STAD ไปใช้กับวิชาอื่น ๆ เช่น คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกันอย่างไร
2. เปรียบเทียบเทคนิค STAD กับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมืออื่น ๆ
3. ควรมีการศึกษาผลกระทบของเทคนิค STAD ในระยะยาว ว่ามีผลต่อการพัฒนาความสามารถทางวิชาการและทักษะชีวิตของนักเรียนในอนาคตหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- แคทรียา แสงใส. (2567). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD*. *Journal of Applied Education*. 2(1). 1-12.
- ชนาธิป ลอยคลั่ง. (2567). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 21(1). 45-46.
- ภัทราวดี มากมี. (2554). *การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย*, 1(1), 7-14.
- เรวดี ศรีสุข. (2561). *การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Co-operative learning) ในการออกแบบจัดการเรียนการสอน*. *The Journal of Boromarjornani College of Nursing Suphanburi*. 2(1). 6-10.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์* พิมพ์ครั้งที่ 5. มหาสารคาม, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัด การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้*. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: academic.obec.go.th/images/document/1603180137_d_1.pdf. [6 กรกฎาคม 2567].
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. *สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ* [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://academic.obec.go.th/web/news/view/75>. [20 กรกฎาคม

2567].

อภินันท์ ศรีสุภาพ. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องพลเมืองดีตาม
วิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วารสาร
สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 6(3). 155-160.

Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1999). *Learning together and alone. Cooperative, competitive and individualistic learning (5th ed.)*. Boston, MA: Allyn & Bacon.

Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning: Theory, research, and practice (2nd ed.)*. Allyn & Bacon.